

مجموعه قوانین و مقررات

معادن

به انضمام برخی قوانین پر کاربرد شامل:

▪ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

▪ قانون مالیات‌های مستقیم

▪ قانون کار

▪ قانون تأمین اجتماعی

تدوین:

احمد کتابی رودی

تحت حمایت شرکت معادن سنگ آهن فلات شرق

سرشناسه : کتابی رودی، احمد، ۱۳۶۶-
 عنوان و نام پدیدآور : مجموعه قوانین و مقررات معادن: به انضمام برخی قوانین پرکاربرد شامل
 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون مالیات‌های مستقیم، قانون
 کار، قانون تأمین اجتماعی
 مشخصات نشر : تهران: جنگل: جاودانه، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری : ۷۴۰ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۲۶۸-۶
 وضعیت فهرست‌نویسی : فپای مختصر
 یادداشت : فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل
 دسترسی است.
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۹۳۸۴۶۰

جنگل

عنوان کتاب: مجموعه قوانین و مقررات معادن
 تدوین: احمد کتابی رودی
 ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۴
 قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال با جلد نفیس
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۲۶۸-۶

<http://www.junglepub.org>
[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰
 ۰۲۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای گردآورنده محفوظ است»

فهرست مطالب

بخش اول: مجموعه قوانین معادن

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱	قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	۱۳۹۳/۱۲/۲۴	۳
۲	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۱۳۹۳/۱۲/۴	۱۲
۳	قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم	۱۳۹۱/۵/۱	۱۴
۴	قانون موافقت‌نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگال	۱۳۹۱/۱/۲۳	۲۱
۵	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در گروه مطالعات بین‌المللی مس	۱۳۹۰/۸/۸	۲۳
۶	قانون تشکیل دو وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت	۱۳۹۰/۴/۸	۳۲
۷	قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	۱۳۸۹/۱۲/۴	۳۳
۸	قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰-۱۳۹۴	۱۳۸۹/۱۰/۱۵ ۱۳۸۹/۱۰/۲۵	۳۵
۹	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۱۳۸۹/۴/۲۳	۳۹
۱۰	قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی	۱۳۸۶/۵/۷ ۱۳۸۷/۸/۲۵	۴۰
۱۱	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی	۱۳۸۶/۱۱/۸	۴۱
۱۲	قانون مدیریت پسماندها	۱۳۸۲/۲/۲۰	۵۲
۱۳	قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۵/۲۶	۵۷
۱۴	قانون معاهده اساس روابط متقابل و اصول همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه	۱۳۸۰/۱۰/۱۶	۶۶
۱۵	قانون نظام مهندسی معدن	۱۳۷۹/۱۱/۲۵	۶۶
۱۶	سیاست‌های کلی نظام در خصوص معدن	۱۳۷۹/۱۱/۳	۷۸
۱۷	قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن	۱۳۷۹/۱۰/۶	۷۹
۱۸	قانون استفساریه ماده (۲۹) قانون معادن مصوب مجلس شورای اسلامی ۱۳۷۷/۲/۲۷	۱۳۷۹/۲/۱۸	۸۷

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱۹	قانون استفساریه ماده (۲۳) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹/۲/۱۸	۸۸
۲۰	قانون اساسنامه شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۸/۱/۲۹	۸۹
۲۱	قانون معادن و اصلاحیه‌های بعدی آن (مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و ۱۳۹۲/۸/۱۴)	۱۳۷۷/۲/۲۷ ۱۳۷۷/۳/۲۳	۹۰
۲۲	نظریه فقهای شورای نگهبان راجع به وضعیت شن و ماسه و خاک رس واقع در اراضی موقوفه	۱۳۷۶/۳/۱	۱۱۷
۲۳	قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا	۱۳۷۴/۲/۳	۱۱۸
۲۴	قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین	۱۳۷۲/۱۲/۲۸	۱۱۹
۲۵	قانون استفساریه موضوع بند الف ماده ۱۳۸ قانون مالیات‌های مستقیم	۱۳۷۲/۶/۱۰	۱۲۲
۲۶	قانون موافقت‌نامه همکاری در زمینه کاربردهای صلح‌جویانه از انرژی هسته‌ای بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری خلق چین	۱۳۷۲/۱/۲۴	۱۲۳
۲۷	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۰/۶/۱۳	۱۲۳
۲۸	قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۹/۱۲/۱۵	۱۲۵
۲۹	قانون مالیات‌های مستقیم	۱۳۶۶/۱۲/۳	۱۳۴
۳۰	نظریه فقهای شورای نگهبان راجع به وضعیت شن و ماسه و خاک رس واقع در اراضی موقوفه	۱۳۶۶/۳/۲۸	۱۳۹
۳۱	قانون تأسیس وزارت معادن و فلزات	۱۳۶۳/۳/۱۵	۱۴۱
۳۲	قانون معادن	۱۳۶۲/۳/۱	۱۴۵
۳۳	قانون توزیع عادلانه آب	۱۳۶۱/۱۲/۱۶	۱۶۳
۳۴	قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند	۱۳۶۱/۱۲/۱۶	۱۶۳
۳۵	قانون تأسیس وزارت معادن و فلزات	۱۳۶۰/۵/۴	۱۶۵
۳۶	لایحه قانونی راجع به لغو قانون تشکیل سازمان تحقیقات زمین‌شناسی و معدنی کشور و اجرای لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان زمین‌شناسی کشور	۱۳۵۹/۴/۲۵	۱۶۸
۳۷	لایحه قانونی راجع به نحوه بهره‌برداری از معادن کشور	۱۳۵۹/۴/۲۲	۱۶۸
۳۸	لایحه قانونی راجع به امور مدیریت و عزل و نصب مدیران کارخانه‌ها و معادن	۱۳۵۸/۱۲/۷	۱۶۹
۳۹	لایحه قانونی راجع به عدم صدور اجازه بهره‌برداری از معادن و تمدید مدت آنها تا تصویب قانون جدید معادن	۱۳۵۸/۱۰/۲۶	۱۶۹
۴۰	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (اصول ۴۴، ۴۵ و ۸۱)	۱۳۵۸/۹/۱۲	۱۷۰
۴۱	قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران	۱۳۵۸/۴/۱۰	۱۷۱
۴۲	اساسنامه شرکت ملی صنایع مس ایران	۱۳۵۷/۳/۱ ۱۳۵۷/۳/۲۷	۱۷۳

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۴۳	قانون اجازه عضویت سازمان تحقیقات زمین شناسی و معدنی کشور در کمیسیون جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی	۱۳۵۶/۱۲/۲۲ ۱۳۵۷/۲/۵	۱۷۷
۴۴	قانون تشکیل سازمان تحقیقات زمین شناسی و معدنی کشور	۱۳۵۶/۴/۲۲ ۱۳۵۶/۵/۲	۱۷۸
۴۵	قانون تشکیل وزارت صنایع و معادن	۱۳۵۲/۴/۲۴ ۱۳۵۳/۵/۱	۱۸۳
۴۶	قانون سازمان انرژی اتمی ایران	۱۳۵۳/۴/۲۳ ۱۳۵۳/۴/۱۶	۱۸۶
۴۷	قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست	۱۳۵۳/۳/۲۰ ۱۳۵۳/۳/۲۸	۱۸۸
۴۸	قانون اجازه واگذاری هفتصد هکتار اراضی منابع ملی شده به شرکت سهامی معادن مس سرچشمه کرمان	۱۳۵۲/۱۰/۱۷ ۱۳۵۳/۱۱/۲۳	۱۸۹
۴۹	اساسنامه شرکت ملی صنایع فولاد ایران	۱۳۵۳/۲/۱۸ ۱۳۵۳/۲/۳۰	۱۸۹
۵۰	اساسنامه شرکت سهامی معادن مس سرچشمه کرمان	۱۳۵۱/۳/۳۰ ۱۳۵۱/۴/۱۱	۱۹۴
۵۱	قانون تشکیل شرکت سهامی معادن مس سرچشمه کرمان	۱۳۵۰/۱۲/۲۴ ۱۳۵۰/۱۲/۲۸	۱۹۸
۵۲	قانون موافقت نامه تحدید حدود قلات قاره بین ایران و بحرین	۱۳۵۰/۱۰/۲۰ ۱۳۵۰/۱۲/۳	۲۰۲
۵۳	تصویب نامه کمیسیون دارایی مجلسین در مورد موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی رومانی	۱۳۴۸/۱۱/۱۲ ۱۳۴۸/۱۱/۳۰	۲۰۳
۵۴	قانون تأسیس سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران	۱۳۴۶/۴/۱۸ ۱۳۴۶/۴/۲۶	۲۰۴
۵۵	قانون انحلال بنگاه خالصجات (مواد ۸ و ۱۴)	۱۳۴۶/۴/۱۴ ۱۳۴۶/۴/۲۰	۲۰۸
۵۶	قانون کمک به توسعه صدور بعضی از اقلام کالاهای صادراتی	۱۳۴۳/۳/۲۰ ۱۳۴۳/۳/۱۰	۲۰۸
۵۷	لایحه قانونی مربوط به تشکیل سازمان ذوب آهن ایران	۱۳۳۸/۱۰/۱۱ ۱۳۳۸/۹/۲۸	۲۱۱
۵۸	لایحه قانونی معادن	۱۳۳۶/۲/۲۱	۲۱۲
۵۹	قانون مربوط به الحاق دولت ایران به مقاوله نامه بین المللی شماره ۲۹ راجع به لغو کار اجباری (ماده ۲۱)	۱۳۳۵/۱/۲۹ ۱۳۳۵/۱۲/۲۸	۲۲۰
۶۰	لایحه حفاظت فنی	۱۳۳۴/۵/۸	۲۲۰
۶۱	قانون تشویق صادرات و تولید	۱۳۳۳/۱۱/۲۳	۲۲۳
۶۲	لایحه قانونی معادن	۱۳۳۱/۱۰/۳	۲۲۴
۶۳	قانون معادن	۱۳۱۷/۱۱/۱۶	۲۳۲
۶۴	قانون مدنی (مواد ۳۸، ۹۲ و ۱۶۱)	۱۳۰۷/۱۱/۶	۲۳۵

بخش دوم: مجموعه مقررات معادن

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱	محسوب شدن شرکت‌های ملی فولاد ایران، تهیه و تولید مواد معدنی ایران و منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس به عنوان شرکت‌های عملیاتی (فرعی) سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۱۳۹۲/۸/۱۴	۲۳۹
۲	راهبردهای بلندمدت توسعه بخش صنعت، معدن و تجارت از منظر آمایش سرزمین	۱۳۹۲/۱۲/۱۹	۲۴۰
۳	اتخاذ تصمیماتی در خصوص اجرای طرح‌های توسعه بخش معدن استانی	۱۳۹۲/۴/۲۵	۲۴۳
۴	اتخاذ تصمیماتی در خصوص اجرای طرح‌های توسعه بخش معدن استانی	۱۳۹۲/۴/۱۹	۲۴۶
۵	آیین‌نامه اجرایی قانون معادن	۱۳۹۲/۴/۱۶	۲۵۱
۶	آیین‌نامه ایمنی در معادن	۱۳۹۱/۱۱/۳۰	۳۰۲
۷	اجازه سرمایه‌گذاری در توسعه طرح‌های صنایع بالادستی فولاد در حوض معدنی سنگ آهن سنگان خواف به سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی	۱۳۹۱/۴/۲۵	۳۵۳
۸	آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۱۸، بند الف ماده ۱۵۱ و بند ص ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۰/۶/۲	۳۵۵
۹	تصویب نامه در خصوص تفویض اختیارات هیأت وزیران مندرج در تبصره (۴) الحاقی بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۹ - به وزیر صنعت، معدن و تجارت	۱۳۹۰/۵/۲	۳۵۶
۱۰	صدور پروانه بهره‌برداری معادن زغال سنگ طمس، پتلیس خور، سنگ آهن سنگان، تیتانیوم کهنوج و سرب و روی مهدی آباد	۱۳۸۹/۸/۲۳	۳۵۷
۱۱	آیین‌نامه اجرایی تشخیص، انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی با هریک از سه گروه اقتصادی مصرح در ماده (۲) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی	۱۳۸۸/۶/۷	۳۵۸
۱۲	آیین‌نامه نظام توزیع کالاها و خدمات و صدور مجوزها	۱۳۸۷/۶/۲۶	۳۶۰
۱۳	اجازه ورود و ترخیص انواع ماشین‌آلات راهسازی، معدنی و سنگین نو یا مستعمل با مصارف خاص به وزارت بازرگانی	۱۳۸۷/۳/۲۹	۳۶۱
۱۴	آیین‌نامه نحوه تعیین کارشناس برای دستگاه‌های دولتی	۱۳۸۷/۳/۲۶	۳۶۱
۱۵	تعیین معدن سولفات سدیم میقان واقع در استان مرکزی به عنوان معدن بزرگ	۱۳۸۶/۱۲/۵	۳۶۵
۱۶	تصویب‌نامه در خصوص تفویض اختیارات هیأت وزیران با رعایت ماده (۲۲) آیین‌نامه داخلی هیأت دولت به وزرای عضو کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست	۱۳۸۶/۹/۱۸	۳۶۶

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱۷	اصلاح آیین نامه اجرایی تبصره (۱) بند (۵) الحاقی ماده (۸۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین	۱۳۸۶/۵/۱۴	۳۶۷
۱۸	تصویب نامه در خصوص الحاق اتاق های تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بازرگانی و صنایع و معادن ایران به ترکیب ستاد عالی همکاری های مشترک جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق	۱۳۸۶/۱/۲۹	۳۶۸
۱۹	اساسنامه شرکت اکتشاف و تأمین مواد اولیه صنعت هسته ای ایران	۱۳۸۵/۹/۵	۳۶۹
۲۰	تصویب نامه راجع به برقراری فوق العاده بهره وری کارکنان وزارت صنایع و معادن	۱۳۸۴/۴/۸	۳۷۹
۲۱	ضوابط زیست محیطی فعالیت های معدنی	۱۳۸۴/۱/۲۱	۳۸۰
۲۲	تصویب نامه راجع به تغییر نام منطقه ویژه اقتصادی معادن و فلزات به منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس	۱۳۸۳/۱۲/۱۶	۳۸۶
۲۳	تصویب نامه در خصوص افزایش سرمایه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۱۳۸۳/۱۱/۱۴	۳۸۶
۲۴	تصویب نامه هیأت وزیران راجع به صادرات غیرنفتی	۱۳۸۳/۹/۱	۳۸۷
۲۵	اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت هسته ای ایران	۱۳۸۳/۶/۲۵	۳۸۹
۲۶	ضوابط نظارت فنی بر بهره برداری از معادن شن، ماسه و خاک رس	۱۳۸۲/۸/۴	۳۹۹
۲۷	فهرست صنایع بزرگ تحت مدیریت وزارت صنایع و معادن	۱۳۸۱/۱/۱۴	۴۰۱
۲۸	اساسنامه بانک صنعت و معدن	۱۳۸۰/۴/۶	۴۰۲
۲۹	اساسنامه صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی	۱۳۸۰/۳/۱۶	۴۱۱
۳۰	آیین نامه نحوه تعیین و تشخیص معادن بزرگ و کوچک	۱۳۷۹/۶/۲	۴۱۹
۳۱	آیین نامه استخدامی شرکت ها و واحدهای تابعه وزارت معادن و فلزات	۱۳۷۸/۱۰/۱۲	۴۲۱
۳۲	محول نمودن تصویب آیین نامه اجرایی قانون معادن و لایحه نظام مهندسی معدن و زمین شناسی به کمیسیون امور زیربنایی و صنعت و محیط زیست	۱۳۷۷/۱۰/۲۶	۴۵۵
۳۳	تصویب نامه راجع به ایجاد منطقه ویژه اقتصادی معادن و فلزات	۱۳۷۷/۱۰/۲۶	۴۵۶
۳۴	آیین نامه اجرایی بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۴۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین	۱۳۷۵/۹/۱۴	۴۵۷
۳۵	آیین نامه نحوه عضویت در اتاق های بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۴/۷/۱	۴۶۱
۳۶	اساسنامه سازمان مرکزی تعاونی های معدنی	۱۳۶۸/۴/۱۰	۴۶۶
۳۷	آیین نامه اجرایی موضوع تبصره یک قانون تغییر وضعیت استخدامی کارگران معادن زغال سنگ مشمول قانون کار، به آیین نامه استخدامی شرکت ملی فولاد ایران و انتقال حق بیمه آنان	۱۳۶۶/۱/۳۰	۴۶۸

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۳۸	آیین نامه استخراج و فروش مواد معدنی توسط بخش خصوصی	۱۳۶۵/۷/۲۳	۴۷۳
۳۹	آیین نامه بهره‌برداری از معادن	۱۳۶۵/۷/۲۳	۴۷۸
۴۰	آیین نامه نظارت بر معادن موضوع ماده ۳۴ قانون معادن مصوب ۱۳۶۲/۳/۱	۱۳۶۲/۳/۱	۴۸۶
۴۱	آیین نامه اکتشاف معادن و جایزه کشف	۱۳۶۳/۶/۷	۴۹۰
۴۲	آیین نامه تطبیق معادن	۱۳۶۳/۴/۱۳	۴۹۸
۴۳	آیین نامه فروش مواد معدنی	۱۳۶۳/۳/۲۳	۵۰۲
۴۴	آیین نامه اجرایی موضوع مواد ۳۱ و ۳۴ و تبصره ۴ ماده ۳۷ اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع	۱۳۵۵/۳/۳۱	۵۰۴
۴۵	آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست	۱۳۵۴/۱۲/۳	۵۰۵
۴۶	تصویب آیین نامه اکتشاف و بهره‌برداری از آب‌های معدنی کشور	۱۳۴۶/۱۰/۱۶	۵۰۶
۴۷	تصویب نامه هیأت وزیران راجع به آزادی صدور سرب استخراج شده از معادن کشور	۱۳۲۶/۴/۱۷	۵۰۸
۴۸	آیین نامه فنی معادن	۱۳۱۸/۸/۲۳	۵۰۹

بخش سوم: مجموعه قوانین کاربردی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۹/۱۲	۵۱۷
۲	قانون مالیات‌های مستقیم	۱۳۶۶/۱۲/۳	۵۵۲
۳	قانون کار	۱۳۶۸/۷/۲	۶۴۵
۴	قانون تأمین اجتماعی	۱۳۶۹/۸/۲۹	۶۹۰
		۱۳۵۴/۳/۱۹	

وَأَتَرْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ
وَأَوَّحْنَا بِالْهَاجِلِ رُوحَهُ وَنُفِثْنَا بِهِ أَلْسِنَتَهُمُ فَهُوَ فَسَتٌ دُونَ
سِرٍّ وَسِرٌّ خَلِيقٌ ۚ ۲۵

پیشگفتار

پیشرفت سریع صنعت و تکنولوژی در قرن اخیر و وابستگی آن به معدن و مواد معدنی بر هیچ کسی پوشیده نیست. چرا که همواره از مهم‌ترین ملزومات توسعه صنایع متعدد، تأمین مواد اولیه آن است. بنابراین اگر در کشوری مواد اولیه یک صنعت فراهم نباشد، به ناچار کشور مزبور ملزم به واردات آن بوده و بدین ترتیب منابع ارزی قابل توجهی برای تأمین مواد اولیه از کشور خارج خواهد شد. این امر اهمیت و جایگاه صنایع مادر در اقتصاد و به‌طور کلی صنعت کشور را بر ما آشکار می‌سازد. در این میان بخش معدن و صنایع معدنی از ویژگی‌های منحصر به فردی برخوردار است که گواه مزیت‌هایی بی‌شمار برای سرمایه‌گذاری در این حوزه است.

در کشور عزیزمان ایران نیز استفاده از ظرفیت‌های معدنی بیش از هر زمانی می‌بایست مورد توجه قرار بگیرد. چرا که تک قطبی بودن تأمین منابع اقتصادی و اتکای بیش از حد به درآمدهای نفتی منتج به اثرات زیان‌باری گشته و دیگر مورد وثوق هیچ یک از کارشناسان اقتصادی نمی‌باشد و این معادن و صنایع معدنی است که می‌تواند به‌عنوان یکی از زیرساخت‌های مهم توسعه صنعتی و اقتصادی در کشور عمل نماید. اهمیت این مقوله هنگامی آشکار می‌گردد که بدانیم مطابق گزارشات و آمارهای رسمی موجود، ایران با داشتن بیش از ۵۷ میلیارد تن مواد معدنی و تنوع ۶۴ نوع ماده معدنی، جزو ۱۰ کشور نخست جهان و اولین کشور خاورمیانه از نظر داشتن ذخایر معدنی است و حدود ۷ درصد ذخایر معدنی جهان در ایران جای دارد. بنابراین ضروری است با وجود همه این پتانسیل‌ها در ایران از این ویژگی‌ها برای رشد و رونق اقتصادی کشور استفاده گردد.

در این میان صنعت فولاد بالاترین حجم تقاضای مواد معدنی را به خود اختصاص داده است و این امر فرصتی مغتنم برای کشورهایی که از ذخایر سنگ آهن برخوردارند

را فراهم آورده است. کشور ایران نیز با برخورداری از ذخایر سنگ آهن متعدد از نخستین مزیت برای توسعه صنعت فولاد برخوردار است. منابع سنگ آهن به عنوان مواد اولیه صنعت فولاد تقریباً در سراسر ایران گسترده شده اند و با بهره برداری صحیح از آنها نه تنها از واردات فولاد بی نیاز می شویم بلکه قادر خواهیم بود در تأمین فولاد منطقه نیز به شیوه تأثیر گذارتری به نقش آفرینی بپردازیم.

بی شک اکتشاف، استخراج و بهره برداری از این ظرفیت عظیم خدادادی نیازمند تدوین و تدارک زیرساخت های حقوقی مکفی می باشد. در همین جهت همزمان با ظهور مشروطیت و قانون نویسی در کشور و تقارن آن با تحول صنعتی، قاعده گذاری در بخش معادن نیز آغاز گردید. «قانون امتیازنامه طلاشویی در آستانه عراق» مصوب ۱۲۸۹/۶/۲ قدیمی ترین قانونی است که در مقوله معدن به تصویب رسیده و همان گونه که از نام آن پیداست تأکید بیش تری بر فلز گرانبهای طلا دارد و از لحاظ جغرافیایی نیز تنها به بخشی از مناطق غربی کشورمان اختصاص داشته است. لذا قانون جامعی از این منظر تلقی نمی گردد.

اما نخستین قانون معادن در سال ۱۲۹۶ هجری شمسی طی ۲۴ ماده به تصویب هیأت وزیران وقت رسید و در تاریخ ۱۶ بهمن ۱۳۱۷ نیز قانون معادن جدیدی به تصویب مجلس شورای ملی رسید. با توسعه قانونگذاری در کشور و همچنین توسعه صنایع معدنی قوانین و مقررات مربوط به معادن در حوزه های مختلف گسترش یافته و قاعده گذاری در حوزه معادن متناسب با مقتضیات روز صورت گرفته است. آخرین قانون جامع مربوط به معادن نیز «قانون معادن» مصوب ۱۳۷۷/۳/۱۳ مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی آن در سال های ۱۳۸۷، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ می باشد که هم اکنون ملاک عمل بوده و لازم الاجراست. در حال حاضر بیش از صد قانون و مقررره معتبر و لازم الاجرا در حوزه معادن وجود دارد که پراکنده بودن آنها و عدم دسترسی به مجموعه آنها به صورت یکجا ما را بر آن داشت تا در در مجموعه ای کامل، کلیه قوانین و مقررات معتبر مربوط به معادن را گردآوری نموده و در دسترس قرار دهیم.

از ویژگی های بارز این مجموعه آن است که هرگونه اعمال تغییرات و تأثیرات بر تک تک مواد قوانین و مقررات (از جمله نسخ، اصلاح، الحاق و تفسیر)، در ذیل همان ماده به صورت زیرنویس مورد اشاره قرار گرفته است. همچنین در این مجموعه تا حد امکان سعی گردیده است به ارتباطات و ارجاعاتی که بین هر یک از مواد قوانین و مقررات متعدد وجود دارد، اشاره شده و متن ماده یا مواد مرتبط در ذیل ماده مربوط به صورت زیرنویس آورده شود. به این ترتیب خواننده ضمن مطالعه ماده ای از قانونی خاص، به سهولت به مواد مرتبط و همچنین وضعیت آن ماده در انتهای همان صفحه دسترسی

خواهد داشت. همچنین از آنجا که انتظار می‌رود حجم وسیعی از مخاطبان این مجموعه کارفرمایان و کارگران بخش معادن باشند، متن کامل برخی از قوانین پرکاربرد و ضروری با آخرین اصلاحات مربوطه در بخش پایانی مجموعه شامل: قانون مالیات‌های مستقیم، قانون کار و قانون تأمین اجتماعی گردآمده است و بواسطه اهمیت قانون اساسی به‌عنوان منبع سایر قوانین، متن این قانون نیز در ابتدای بخش پایانی درج گردیده است. در پایان از آقای سید عبدالودود شهیدی که در تهیه این مجموعه بنده را یاری نمودند، سپاسگزارم. همچنین بر خود لازم می‌دانم از اهتمام و توجه جدی مدیرعامل محترم شرکت معادن سنگ آهن فلات شرق «جناب آقای مهندس جواد رحمانی» در راستای آگاهی بخشی از قوانین و مقررات حوزه معادن و حمایت‌های بیدریغ ایشان از چاپ این مجموعه کمال تشکر و قدردانی را بنمایم. امید است این مجموعه بتواند با تسهیل دسترسی عموم به قوانین و مقررات حوزه معادن، آگاهی عمومی را در جهت آشنایی با حقوق و تکالیف متولیان، مجریان و شهروندان در این حوزه ارتقاء بخشد.

احمد کتابی رودی